

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Рада молодих учених та спеціалістів

І С Т О Р І О Г Р А Ф І Я

Матеріали Сімнадцятої наукової конференції  
викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених  
Південноукраїнського національного педагогічного університету  
імені К. Д. Ушинського

Одеса  
2022

УДК 300.3+301+930.1; 911.3 (477.74).

**Історіосфера.** Матеріали Сімнадцятої наукової конференції викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. — Одеса : Ун-т Ушинського, 8–9 квітня 2022 р. — 93 с.

*Рекомендовано до друку  
рішенням Вченої ради  
Південноукраїнського національного  
педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*

Протокол № 8 від 24 березня 2022 р.

ISBN 966-7965-01-5

© Південноукраїнський національний  
педагогічний університет  
імені К. Д. Ушинського

Позиція авторів може не співпадати з думкою редакційної колегії.

Відповідальний редактор —  
д. філос. н., проф. **Ю. А. Добролюбська**

**Редакційна колегія:**

- д. філос. н., проф. **Є. Р. Борінштейн** (Ун-т Ушинського);  
д. іст. н., проф. **А. О. Добролюбський** (Ун-т Ушинського);  
д. іст. н., проф. **С. В. Іванова** (Інститут археології НАН України);  
д. іст. н., доц. **А. В. Красножон** (Ун-т Ушинського);  
к. іст. н., доц. **О. Є. Ліхачова** (Ун-т Ушинського);  
д. філос. н., доц. **В. В. Окорокова** (Ун-т Ушинського);  
д. іст. н., проф. **В. А. Савченко** (Ун-т Ушинського);  
д. філос. н., доц. **З. М. Атаманюк** (Ун-т Ушинського);  
к. іст. н., доц. **О. М. Присяжнюк** (Ун-т Ушинського).

**Методика викладання «Історії України та історії української культури» під час карантинних обмежень в дистанційному режимі (2019–2021 рр.)**

Приєднання українських вишив до світових освітніх процесів та тенденцій поступово змінює як освітній процес, так і методику викладання навчальних дисциплін в бік більшої самостійної роботи здобувачів вищої освіти, а також переходу до лекційних занять із застосуванням електронних засобів та сумісної роботи викладачів і студентів в системі активного діалогу під час розгляду проблемних питань історичного процесу та різних його трактувань [1].

Якщо раніше, проводячи лекції в аудиторії, викладачі були часто обмежені наявними електронними ресурсами та якістю обладнання для презентацій, то вихід до електронних програм спілкування гугл, зум та скайп дозволив проводити лекції із застосуванням всього електронного контенту з історії України та української культури, що є у безкоштовному доступі.

Фактично, карантинні обмеження та дистанційний режим знов повернули викладачів та студентів до формули середньовічних університетів — «ми навчаємо навчатися». Тобто від самостійної праці студента залежить більш, ніж раніше, і тому підходи до самостійної роботи повинні були змінитися [2]. Так від простих завдань та тестування поступово довелось перейти до застосування таких форм, як самостійні наукові історичні дослідження з проблем історії України та української культури, а також до проблем, які б були цікаві сучасній студентській молоді.

Кафедра історії та етнографії України ще з 1996 року застосовувала в навчальному процесі предметні реферати, зараз — реферативні роботи з застосуванням методики захисту наукової роботи з опонентами та елементами публічного наукового процесу. Під час дистанційної роботи найбільш популярними для студентів стали теми: історії рідного краю, дослідження власного родоvodu, анкети родичів — учасників другої світової війни. Останнім було охоплено кілька факультетів-інститутів, що продовжило процес повернення

історичної пам'яті, розпочатий Національним інститутом. Таким чином можна зауважити, що дистанційна освіта вже є одним з засобів викладання історії України та української культури.

Співробітниками кафедри під час навчального процесу також використовувались такі методи, як віртуальні музеї України, після таких екскурсій створювались власні есе щодо експозицій музеїв, а також надання власних характеристик певним історичним явищам та експонатам музеїв як історичної, так і культурної спадщини.

Найвищим рівнем для студентів стала участь в чергових наукових конференціях студентів та молодих дослідників ОНПУ, де вони могли захистити власні дослідження, а кращі з них під керівництвом викладачів створювали наукові публікації в збірнику кафедри «Інтелігенція і влада» та інших наукових збірниках [3].

Таким чином можна зробити певні висновки щодо подальших змін в викладанні історичних дисциплін.

По-перше, основними проблемами під час дистанційної освіти залишається невисока якість технічних засобів та обладнання вишив, а також швидкість інтернет-з'єднань, що часто обмежувало наукові дискусії під час лекцій та практичних занять.

По-друге, кількість практичних занять значно менша за програмами викладання, ніж це потрібно, що фактично позначається на навчальному процесі в негативний бік, і викладачам доводиться збільшувати кількість консультацій та спілкувань зі студентами в кілька разів від норми навчальних планів, тобто дистанційна освіта збільшує навантаження на викладача.

По-третє, під час дистанційного навчання застосовуються методи стенфордської системи викладання, а саме активного діалогу зі студентами з використанням електронних ресурсів українського інституту національної пам'яті, державних архівів України, музеїв та інше.

Таким чином, можна зауважити, що дистанційне навчання в сучасних умовах ґрунтується, як на більш високому навантаженні на викладачах та студентах, однак в свою чергу дозволяє частіше застосовувати інформаційні джерела, чого часто не можна зробити через кризовий стан з матеріально технічним наповненням багатьох вищих навчальних закладів новітньою технікою для викладання.

1. Нові тенденції і прогнози розвитку освітніх технологій у світі на наступні п'ять років. [Електронний ресурс] // aphd.ua / Блог Дмитра Лозовицького. 16 серпня 2021. URL: <http://aphd.ua/novi-tendentsi-i-prohnozy-rozvytku-osvitnikh-tekhnologii-u-sviti-na-nastupni-piat-rokiv/>
2. Примаченко І. Корисні методи Стенфорду. [Електронний ресурс] // Освіта.UA. 17 лютого. URL: <https://osvita.ua/blogs/64493/>
3. Див.: Березорущка О. В. Мельник О. В. Українська діаспора: минуле і сьогодення // Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 41. Одеса: Екологія, 2019. С. 19-28.; Мельник О., Проноза Р. Історико-філософський аспект проблеми: права людини. Людина має право: соціально-гуманітарний дискурс у контексті реформаційних процесів в Україні: матеріали круглого столу (м. Одеса, 18 лист. 2021 р.). Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса, 2021. С. 70-73.